REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele
BIUROURĬ de ANUNŢURĬ:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. în Budapesta: la A. V. Goldberger. Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-korut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe şése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe şése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe trei lunĭ 6 coróne. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 172. Braşov, Lunĭ-Marţĭ 6 (19) August. 1902.

Conferenţele de la Ischl.

Conferenţele de la Ischl s'au terminat de-ocamdată şi foile din Viena constată ca resultat al lor, că se vor continua. Sunt mulţumite şi cu atât. După cum se asigură, cei doi miniştrii presidenţĭ au hotărît în presenţa Majestăţii Sale, la care au avut o audienţă comună, de a se întruni éraşĭ împreună cu miniştri de resort la 22 August n. în Viena séu în Budapesta spre a încerca aplanarea divergenţelor, ce mai esistă cu privire la tariful vamal.

In faptul acesta ḑiarele amintite văd o dovadă, că învoiala economică nu stagnéză, ci progreséză. E vorba, ca deja la începutul lui Septemvrie, adecă înainte de ce Majestatea Sa va pleca la marile manevre, să i-se facă un nou raport asupra resultatului negocierilor.

Atât în Viena, cât şi în Budapesta cercurile politice îşĭ bat capul acuma cu întrebarea, décă acest raport, ce se va face peste vre-o două săptămânĭ, va semnala deplina înţelegere a guvernelor asupra proiectelor pentru pact, orĭ nu?

Intrebarea e destul de dificilă, dér tot nu este aşa de dificilă şi de delicată ca întrebarea, ce sórte vor avé chiar în casul unei înţelegerĭ depline între guverne, aceste proiecte ale pactului în cele două parlamente? Aflase-va în Reichsrath şi în dieta ungară o majoritate, care să le aprobe şi să le voteze. In dieta din Pesta ar puté merge lucrul mai neted, cu tótă oposiţia ce-o face partidul kossuthist, décă lui Coloman Szell îi va succede a dovedi, că a făcut tot ce numai i-a fost cu putinţă pentru asigurarea intereselor economice ale Ungariei.

In parlamentul din Viena proiectele pactului vor întîmpina mai marĭ dificultăţĭ. In tot casul, de va face Szell chiar tóte concesiunile ce i-le cere aḑi Koerber, Austriacii vor primi pactul ca mult mai oneros pentru ei, decât pentru Ungaria. Deşi situaţiunea de aḑi s'a mai schimbat în raport cu situaţiunea de pe timpul contelui Badeni şi al contelui Thun, pe când condiţiunile ce le puneau guvernele ungurescĭ se acceptau aprópe fără nicĭ o resistenţă şi apoi se decretau cu ajutorul faimosului § 14; deşi Koerber stărue mult mai energic în interesul economic al Austriei şi se opune cu hotărîre acelor cerinţe guvernului ungar, despre care crede, că ating prea mult acele interese, totuşĭ proiectele de învoială sunt departe de a mulţumi popórele austriace. Dr. Koerber trebue dér la fie-care posiţie în acele proecte să se gândéscă de trei orĭ, décă o va puté susţiné şi apĕra înaintea parlamentului. Ceea-ce îi îngreunéză lucrarea în deosebĭ este cestiunea împăcării naţionale între Cehĭ şi Germanĭ, care, după cum bine scim, a ajuns a fi strîns legată de cestiunea pactului.

Cehii ameninţă prin foile lor, că representanţii lor din parlament vor împiedeca chiar prin obstrucţiune votarea pactului cu Ungaria, décă guvernul Körber nu va satisface mai înainte postulatele lor naţionale în privinţa limbei. Dér acéstă nu-o va puté face Koerber în contra voinţei Germanilor din Boemia. De unde vine că pactului economic cu Ungaria ar trebui să-i premérgă împăcarea ceho-germană.

La acestea se mai adauge şi situaţiunea generală economică, concurenţa cea mare pe acest teren, ce se ridică din partea celorlalte state şi mai ales de peste Ocean, carĭ tóte împreună fac ca monarchia austro-ungară să stea sub o mare presiune, fiind constrînsă de a aduce jertfe estra-ordinare pentru a se susţiné faţă cu concurenţa străină.

In împrejurările acestea nu-i mirare, că cercurile dualiste mai sunt cuprinse şi de îngrijirea, ca nu cumva pactul, despre care vorbim, de se va şi încheia în cele din urmă cu chiu şi vai, să fie *ultimul pact economic* între Ungaria şi Austria. Căcĭ nu numai pentru timpul de faţă, ci şi pentru viitorul cel mai apropiat, acele cercurĭ nutresc temerea, că eventuala separare a teritoriului vamal, ar aduce mare stricăciune economică, atât Austriei, cât şi Ungariei.

Un discurs răsboinic. In *Villefranche* s'a inaugurat în 3 August monumentul ridicat în memoria soldaţilor francesĭ căḑuţĭ în timpul răsboiului de la 1870. Cu ocasiunea acésta generalul *André*, ministru frances al răsboiului, a pronunţat un discurs, în care, între altele, a ḑis următórele: „Nu înţelegem, ca prin acest monument să glorificăm o înfrângere; îi cunóscem consecinţele, carĭ le suferim încă şi astăḑĭ. Soldatul representat în acest monument este acela al viitorului, care va reda Franţei mărirea ei materială; acela, care va fi răsbunătorul patriei şi căruia numai îi reservăm laurii noştri şi aplausele nóstre“. — In cursul banchetului dat cu acéstă ocasiune, generalul André, răspunḑĕnd la diferitele toasturĭ, a povĕţuit pe delegaţiĭ oraşului Belfort de a păstra cu sfinţenie drapelul de la 1870, care să nu fie desfăşurat, decât pentru a arăta naţiunei franceze, că momentul pentru marele răsboiŭ a sunat şi că toţĭ Francezii trebue să se devoteze pentru menţinerea neştirbită a integrităţii Franţei.

Ḑiarele oficióse din Viena aicĭ, precum şi cele din Berlin, după-cum spune o depeşă din acest oraş, comentéză cu mare uimire discursul ţinut la Villefranche de ministrul de răsboiŭ al Franţei, generalul André, calificându-l de fanfară răsboinică. Ḑiarul „*Fremdenblatt*“ scrie, că ministrul ar fi putut să se modereze, însă că probabil a voit, ca prin acest discurs să sporéscă popularitatea ministeriului în acest moment greu.

Ce representă ministrul unguresc Lang? Ministrul unguresc de comerciu Ludovic *Lang* a asistat ḑilele acestea la deschiderea esposiţiei industriale şi agrare din *Vĕrşeţ*. La vorbirea, ce i-a adresat deputatul *Seemayer*, mulţumindu-i pentru sprijinul ce l'a dat guvernul ca esposiţia să se pótă aranja, d-l *Lang* a răspuns printr'un discurs plin de bombasticism. El ḑise, că representă în Vĕrşeţ nu numai industria şi comerciul şi nu numai guvernul, ci şi *ideia de stat maghiar*. In numele ministrului-president Coloman Szell, dă espresie bucuriei, că „*ideia de stat maghiar*, cultura maghiară şi nisuinţele naţionale maghiare serbéză aḑi în acest punct mărginaş al ţĕrii“ (Vĕrşeţ). In toastul, ce l'a ţinut cu ocasiunea banchetului, ministrul a celebrat în frase umplute *patriotismul maghiar* şi a cerut Vĕrşeţenilor să fie *patriotici* maghiarĭ în măsură mai mare, decât până acum.

Sirécă „ideie“, cât de fără milă te tîrăsc pretutindenĭ miniştrii din Peşta şi cât de mult useză de tine, pentru a lovi în sentimentele locuitorilor de „limbă străină“...

Slovacĭ conscienţĭ. Superintendentul aug. ev. Dr. Frideric *Baltik* e cunoscut pentru sentimentele sale maghiaro-file. In diferite rândurĭ Baltik a luat posiţie pe faţă în favórea maghiarismului, dând prin acésta causă de adâncă nemulţumire în sînul credincioşilor săĭ slovacĭ. Un cas recent dovedesce acésta nu se póte mai eclatant. Dr. Baltik a avisat nu de mult pe credincioşii săi din *Miava* şi *Turoluka*, că în 30 şi 31 August n. va visita aceste comune bisericescĭ. Senatele bisericescĭ întrunindu-se în şedinţă pentru a delibera asupra avisului, preotul *Stefanik* a atacat viu activitatea superintendentului ér la urmă senatul a decis, că „deóre-ce Baltik s'a negat fiinţa sa slovacă şi nutresce sentimente maghiare, el nu e vrednic să fie primit sărbătoresce din partea celor două comune bisericescĭ, esclusiv slovace“. In urma acésta, décă Baltik va face totuşĭ visita din cestiune, n'are să fie primit, decât din partea autorităţilor comunale şi politice.

Două congrese macedonene. Din *Sofia* se anunţă, că aderenţii lui *Sarafoff*, uniţĭ cu socialiştii, au părăsit congresul macedonean şi au format un congres deosebit. Partidul-Tzonceff şi-ar fi constituit comitetul.

O altă depeşe din *Sofia* spune, că după terminarea discuţiunilor asupra ra-

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

File rupte dintr'un carnet.

17 August 1902.

(A doua visită în Preşmer. — Smaragda Caracaş. — Bejenarii dela 1821. — O biserică dela 1349. — Fortificanţii şi magazine de provisiunĭ).

Preşmerul a devenit în timpul din urmă un „loc însemnat“ în politica de naţionalitate din Transilvania. Aicĭ s'a sfinţit de curênd un stég al pompierilor, cu care ocasiune d. Lurtz, deputatul sas din Braşov, a bătut şi el o ţintă şi a pronunţat un discurs. Musica a cântat „Gott erhalte“ etc.

Tóte acestea s'au pus pe socotéla d-lui Lurtz ca lucrurĭ agravante şi în pressa şovinistă multă gălăgie s'a făcut pe tema acésta.

Din din punctul acesta de vedere este însă pentru mine interesantă comuna Preşmer, pe care am mai descris'o odată în aceste colóne.*) Aicĭ sub linie nu se face politică. Am mai făcut însă o escursiune şi astăḑĭ aicĭ, ca să mai stau puţin de vorbă cu prietenii, carĭ m'au asigurat deja rîndul trecut, că la „sarmale de varză“ tot-déuna-s bine văḑut. —

Décă iai o hartă specială militară şi măsorĭ cu centimetrul drumul dela Braşov până la Preşmer, află, că din centrul oraşului şi până la drumul Hĕrmanului sunt tocmai 16 centimetri, ér de aci pe drumul ce cotesce spre drépta, alţĭ 7 centimetri până la biserica românéscă. In total aşa-dér 23 centimetri. Dat fiind, că un centimetru pe harta specială represintă 1000 de paşĭ, distanţa dela Braşov până la Preşmer este aşa-dér de 23.000 paşĭ. Luând acum pasul cu 75 centimetri, cum se socotesce în armata austro-ungară, (în cea românéscă e numai de 70 cm.), cei 23000 de paşĭ fac tocmai 17250 de metri, séu cu alte cuvinte 17 chilometri şi ceva. Distanţa acésta, pe care un turist ar face-o în 3—4 óre, cu trăsura am făcut'o într'o óră şi jumĕtate. Sosirăm tocmai, când sfânta liturgie era la „Tatăl nostru“.

Eşind din biserică, mi-am îndreptat paşii spre piatra sepulchrală dela mormêntul Smaragdei, fiica doctorului Constantin Caracaş, care pe timpul lui Tudor Vladimirescu, refugiindu-se cu părinţii săi la Preşmer, a murit aicĭ în flórea vieţii, în Maiŭ 1822. In foiletonul dela 4/18 Iunie am publicat inscripţia latinéscă, ce se află pe acéstă piatră. Atuncĭ însă n'am cercetat piétra din tóte părţile, ca să văd, décă nu cumva mai este şi vr'o altă inscripţie. Nicĭ Preşmerenii nu mi-au atras atenţiunea asupra acestui lucru, aşa că acum spre marea mea surprisă, cercetând piétra şi pe cealaltă parte, am descoperit o inscripţie românéscă cu litere cirile, pe care am copiat'o şi o reproduc aci:

Jalnica urnă cuprinde o flóre
Neînflorită d'al vieţii sóre.
Inchid cenuşa prea drăgălaşii Smaragdi
[fiica lui Caracaş,
D'atâtea darurĭ. d'aşa duh plină
Aicĭ în ţéră venind, streină,
Bucuresoii, patria ei iubită
Fiind... reilor năpustită
Fugind, — de varvarĭ, când e scăpată,
De cruda mórte e secerată
Dintre părinţii, ce o iubesce
Când lor nădejdea mai frumos cresce.

Am ţinut să-mĭ complectez descrierea de atuncĭ prin publicarea acestei inscripţii.

După cum se póte vedé din matriculele de pe acele timpurĭ, aicĭ la Preşmer se refugiaseră la 1821 mai mulţĭ „bejenarĭ“ din România carĭ petrecând precum se vede mai mult timp aicĭ, în familiile lor s'au întêmplat nascerĭ, decese, cununii etc. carĭ au fost trecute în matricule. Aşa, cercetând matricula**) botezaţilor dela 1821, am găsit mai multe însemnărĭ despre copii de ai refugiaţilor,

---

*) V. foiletonul din Nr. 122 al „Gaz. Trans.“ (5/18 Iunie 1902.)

**) „Protocolum pentru însemnarea botezaţilor pe séma bisericelor neunite. Prin slobozenia i. k. gubernium“. — Sibiiu. Tipărit în tipografia lui Ion Bart. 1811.

portului comitetului, delegatul inginer *Stanischeff* a declarat, că delegații opoziționiștĭ nu pot primi adoptarea raportului. 13 delegațĭ au părăsit sala de ședințe. S'a procedat atuncĭ la alegerea noului comitet Cu 41 de voturĭ ale celor rĕmașĭ, a fost reales vechiul comitet, președinte *Mihailowski* și vice-președinte general *Tzonceff*. Alegerea acésta s'a făcut în absența lui Mihailowski, care-șĭ dăduse demisiunea și plecase. S'a ales o delegațiune, care s'a dus acasă la dênsul și l'a învitat sĕ priméscă mandatul. Apărênd Mihailowski în congres, a fost întêmpinat cu aplause. Dênsul a ținut un discurs dicênd, că renunță la decisiunea d'a demisiona definitiv și vré sĕ reîncépă lupta contra dușmanilor organisațiunei, carĭ sunt și dușmanĭ ai causei. Discursul a fost mult aplaudat. Generalul Tzonceff, colonelul Nicoloff și căpitanul Stoiceff au renunțat la onorariile, ce li-se fixase prin budgetul comitetului. După asta congresul s'a închis. Adversarii, în numĕr de 50 de inșĭ, delegațĭ nerecunoscuțĭ, s'au întrunit la berăria Proschak și au organisat un al doilea congres, avênd președinte pe Stanischeff.

Clerul român în secolul XVIII.*)

(Continuare.)

O nedreptate mare s'a făcut clerului unit prin siluirea Românilor de a plăti decime (dijme) nu preoților sĕi, ci preoților altor confesiunĭ. Episcopul Ioan Inocențiu Klein, ne mai putênd suferi acéstă nedreptate, s'a luptat în tot timpul păstoririi sale pentru a face sĕ încete acest aședĕmênt asupritor. Dér tóte încercările lui rĕmaseră zadarnice. Episcopul Aron a continuat lupta antecesorului sĕu și a dus lucrul până acolo, încât statul catolic (secția consilierilor catolicĭ din guvernul transilvan) în 21 Septemvrie 1759 a pregătit un proiect, în sensul căruia o parte din decimele din fundul regiu (pămêntul locuit de națiunea săséscă) avea sĕ se dea preoților unițĭ.[1]) Din proiectul acesta nu s'a ales nimic, căcĭ Sașilor puternicĭ le venea bine la socotélă sĕ-șĭ susțină preoții lor cu decime plătite de Românĭ. Din contră, înșișĭ preoții unițĭ fură silițĭ a plăti decime Sașilor. Spre ilustrarea acestui trist adevĕr servéscă memorialul preoților românĭ din scaunul Orăștiei, înaintat de episcopul Aron la generalul Buccow în 14 Septemvrie 1762. Vedem din el, că cu aprobarea guvernului, capitulul săsesc lua decime de la preoțĭ, carĭ în sensul diplomei Leopoldine erau scutițĭ de acéstă sarcină. Erau viclenĭ ca tot-déuna domnii Sașĭ. Nu permiteau, ca preoții românescĭ sĕ capete porțiunĭ canonice în nicĭ un sat, pe cum se hotărîse prin decretul împĕrătesc din 9 Septemvrie 1743, pentru-că după aceste porțiunĭ nu se plătia nicĭ contribuție, nicĭ decime. Atuncĭ împĕrătésa, prin decretul din 15 Iuniu 1759, a enunțat, că unde preoții nu capĕtă porțiunĭ canonice, moșiile lor părințescĭ, orĭ cumpĕrate, au sĕ fie socotite ca porțiunĭ canonice scutite de contribuție și de decime. Nicĭ acésta nu le convenia Sașilor, și astfel îĭ sileau pe bieții preoțĭ românĭ la plătirea decimelor. Așa se esecuta în țéra acésta tot ce putea fi favorabil pururea asupritului popor român, care odinióră numai în casul acela căpĕta permisiune de a-șĭ zidi biserică în satele supuse jurisdicțiunii săsescĭ, décă se obliga, că nu va plăti decime preotului sĕu românesc, ci parochului săsesc, și va contribui și la susținerea învĕțătorului săsesc, și la zidirea casei parochiale, a bisericei și școlei săsescĭ.[2])

In ținuturile, unde decimele se plătiau erariului (fiscului), a patra parte din decime (quarta) se ceda preoților confesiunilor recepte.[3]) Zadarnică a fost nisuința episcopului Klein pentru a obține acest favor și pentru clerul sĕu. Aron încă lucrà în acéstă direcțiune. Astfel vedem, că aflând el, că în Reșinarĭ fiscul șĭ-ar fi revindecat decimele usurpate de alții, în 1 Iunie 1755 recurse la Tesaurariat, ca a patra parte din acelea sĕ o dea preoților unițĭ. Nu am aflat însĕ nicăirĭ, că fie în Reșinar, fie airĭ sĕ fi ajuns preoții sĕ capete quarta din decimele fiscale.

Prin decretul împĕratului Carol al VI-lea din 24 Ianuarie 1736, clerul unit obținuse favorul, care îl aveau preoții tuturor confesiunilor recepte din Transilvania, de a căpĕta „sare nobilitară", adecă gratuită, orĭ cu preț moderat, și anume în comunele mai marĭ 6, în cele de mijloc 3, și în cele micĭ 2 măjĭ de sare.[4]) In validitarea acestui drept însĕ domnii din Transilvania, pururea ostilĭ față cu Românii, puneau atâtea pedecĭ, încât favorul devenise în multe casurĭ aprópe ilusoriu. Dece anĭ de dile, de la 1746 până la 1756 s'a luptat episcopul Aron, ca sĕ nu fie nedreptățit clerul în acésta privință. Odată i-se spunea, că cutare preot nu póte căpĕta sare, pentru-că nu este cu adevĕrat unit, ci numai se preface, altă-dată i-se spunea, că în cutare comună sunt prea mulțĭ preoțĭ și nu se póte da la toțĭ, și în fine când se părea, că tóte dificultățile sunt înlăturate, se făceau altele nouĕ, pe carĭ décă episcopul le resfira, căpĕta rĕspuns numai după timp fórte îndelungat, când apoi se aduceau alte pedecĭ. In anul 1753, când episcopul era în Viena, a întrevenit și în persónă la împĕrătésa Maria Teresia, ca sĕ nu mai permită șicanarea clerului unit în ce privesce sarea, dér pe lângă tóte asigurările binevoitóre ale împĕrătesei, domnii din Transilvania nu făceau nimica pentru încetarea asupririlor. In urmă la 1755, când stăpânitorilor nu le plăcù proiectul făcut de episcopul cu privire la preoții îndreptățițĭ la cuantitatea sării, Aron în adresa sa din 1 Noemvrie 1755 plin de amărăciune scria Tesaurariatului: „Décă proiectul presentat nu le convine tuturor, sĕ apucăm calea cea mai scurtă, și în ce privesce extradarea sării sĕ observăm regula comună stabilită pentru tóte religiunile recepte din principat și în special regula, care se observă față cu *Arianii* (Unitarii) și la care cu drept cuvênt ne-am provocat și trebue sĕ ne provocăm tot-déuna. Décă prin sacra diplomă Leopoldină aprobată și de Maiestatea Sa actuala domnitóre glorióså ni-s'a spus, că suntem egalĭ cu confrații noștri catolicĭ de ritul latin în ce privesce împărtășirea beneficiilor, și décă prin articolul de lege cel mai nou (din 1744), asemenea întărit de Majestatea Sa, ni-s'a spus lămurit, că avem sĕ fim tratați pe-o formă cu cei-lalțĭ fii ai patriei: atuncĭ pentru ce trebue sĕ se facă atâta deosebire între noi și ei numai atuncĭ, când e vorba de împărtășirea faptică din beneficiile asigurate?"

Ce ar dice episcopul astădĭ, când după 150 anĭ tot așa se respectéză legile *„de egală îndreptățire?"*

Când s'a regulat dreptul de crîșmărit în fundul regiu (pămêntul supus națiunei săsescĭ), împĕrătésa a enunțat, că preoții unițĭ au sĕ se bucure de drepturĭ egale cu „păstorii" (miniștri, predicatorii) săsescĭ. Fiind-că însĕ preoții săsescĭ, și după regularea amintită, esercitau dreptul de crâșmărit, preoții românescĭ din fundul regiu încă începură a face asemenea. Ceeace însĕ era iertat Sașilor, nu era iertat Românilor, și ast-fel preoții românĭ fură lipsițĭ de dreptul amintit. Episcopul Aron în 2 Sept. 1755 se rugà de guvern, sĕ concédă, ca, în sensul hotărîrilor mai înalte, tot a șésea bute sĕ se pótă vinde în favorul preotului, și de la fie-care bute de vin vêndută sĕ-șĭ capete și biserica partea cuvenită. Dér în zadar a fost și acéstă cerere justă, căcĭ spre pildă magistratul din Sibiiu, în contra ordinului guvernului transilvan de d-to 9 Ianuarie 1758, n'a permis nicĭ-decum, ca bisericele unite din Rĕșinarĭ și Sĕliște sĕ capete după fie-care bute vêndută câte 1 fl. 50 cr., ér cu privire la preotul unit din Reșinarĭ, care esercita dreptul de crâșmărit cu restricțiunea amintită, magistratul din Sibiiu în ședința de la 23 Ianuarie 1758 a decis, sĕ spargă fundul buților lui. Mai târdiu Sașii, ómenĭ prudențĭ, s'au gândit, că décă sparg buțile, vinul curge și în paguba lor și în a preotului, și ast-fel în ședința de la 21 August 1761 au hotărît sĕ iee preotului buțile cu vin cu tot și sĕ le vêndă ei, ér episcopului unit sĕ-i scrie, ca sĕ opréscă tuturor preoților unițĭ crîșmăritul.[5])

(Va urma.)

*) Intr'aceea a apărut și am primit la redacție valorósa lucrare a d-lui canonic Dr. Augustin *Bunea*, un volum elegant de 51? paginĭ. Prețul 4.50 coróne (pentru România 5 lei.) Se póte procura de la autorul în Blașiŭ (Balazsfalva.) Asupra acestei opere istorice atât de importante vom mai reveni. — Red.

[1]) Protocolul anului 17 6, pag 34 din archivul din Blașiŭ.

[2]) Vedĭ Zehntrecht, de G D Teutsch 1858, pag. 313 și 217.

[3]) Vedĭ scrierea mea despre Klein pag. 66 și urm.

[4]) Vedĭ scrierea mea despre Klein pag. 35 și 55.

[5]) Vedĭ protocólele citate ale magistratului din Sibiiu, și mai sus pag. 12: docum. din nota 2 partea dela pag. 123.

SCIRILE DILEI.

5 (18) August.

Din causa sf. sĕrbătorĭ de mâne (Marțĭ), Schimbarea la față, și din causă, că pentru diua de Miercurĭ, 20 August st. n. (Sf. Stefan) e impus prin lege repausul de Dumineca, numĕrul proxim al diarului nostru va apărĕ Joi séra.

Diua nascerii Majestății Sale s'a serbat adĭ în orașul nostru în tóte bisericele. Autoritățile civile și militare au asistat la Te Deum-ul ce s'a oficiat în biserica romano-catolică, unde a fost comandat și un destașament de honvedĭ, care a dat salvele de onóre. La acest serviciu, dér mai ales la luminația de aséră a asistat mulțime mare de popor. Erau iluminate mai ales piața cu sfatul apoi unele din stradele principale ale orașului. Pe înălțimĭ a fost iluminaț Turnul alb, din care eșiau flăcărĭ și care în afară era scăldat în lumină bengalică. Vîrful Têmpei a rĕmas de astă-dată în întunecime.

Veștĭ despre abdicarea Țarului. Din Moscva i-se scrie diarului londonez *„Morning Leader"*, că după un svon, ce circulă în cercurile oficiale rusescĭ, *Țarul* șĭ-ar fi esprimat fórte serios, către consilierii sĕi intimĭ, intenția sa de a *abdica* în favórea fratelui sĕu, Țareviciul Mihail *Alexandrovicĭ*. Se dice, că Nicolae II ar fi cu totul deprimat în fața stărei de lucrurĭ din Rusia și simte, că n'are nicĭ energia morală, nicĭ resistența fisică trebuincióså spre a învinge greutățile și spre a lupta împotriva reacționarilor, carĭ îl înconjóră.

† Constantin Bălcescu. Vinerĭ séra s'a stins din viéță, la domiciliul sĕu din strada Brezoianu, (Bucurescĭ) bĕtrânul *Constantin Bălcescu*, unul din veteranii de la 1848. Născut la 1813, bĕtrânul Bălcescu móre în vêrstă de aprópe nouĕ-decĭ de anĭ. Incă de mic, căcĭ n'avea de cât 16 anĭ, el a întrat ca scriitor la ministeriul de finanțe. La 1848 a luat parte activă la marea mișcare de regenerare a României. Exilat, împreună cu toțĭ ceilalțĭ capĭ ai mișcărei, a stat opt anĭ în strĕinătate, mai ales în Franța și în Spania. La 1862, sub domnia lui Cuza-Vodă, a fost numit secretar general al ministeriului de finanțe; ér mai apoi sub aceeașĭ domnie, ministru de finanțe și președinte de consiliu. Deputat și senator în diferitele legislațiunĭ, membru în consiliul de administrație al Casei de depunerĭ și președinte al acestui consiliu, președinte al Casei de dotație a óstei, Constantin Bălcescu era fórte cunoscut și iubit de tóte cercurile.

Generalĭ burĭ în Anglia. Foștii generalĭ burĭ *Botha, Dewett și Delarey* au sosit alaltăerĭ la Santhampton și au fost primițĭ cu mare entusiasm. Lordul *Kitchener* i-a salutat de bunăvenire, i-a presintat apoi lordului *Roberts* și lui *Chamberlain*. Dênșii au refusat de a asista la revistele flotelor și au plecat spre Londra, unde au ajuns Duminecă séra. Și aicĭ au fost primițĭ cu manifestațiunĭ căldurósе. Ei declară, că nu pot discuta despre afacerĭ politice, până nu vor conferi mai întâiŭ cu *Krüger*.

Amiciție bulgaro-sêrbéscă. Din *Belgrad* se depeșéză, că primul ministru bulgar Daneff a sosit acolo spre a conferi cu primul ministru sêrb Vuicĭ, în scop de

---

botezațĭ la biserica de aicĭ, ca: Balașa, fiica lui Constantin Petrescu și a soției sale Elisaveta din Bucurescĭ, botezată la 8 Iulie 1821, Simion fiiul lui Constantin Statie și soția sa Maria, din Focșanĭ, ținutu Moldovei, botezat la 25 August 1821, Gheorghe fiul lui Petrache cavafu și soția Smaranda din Bucurescĭ, botezat la 18 Septemvrie 1821 etc. etc.

Pe doctorul Caracaș, pe lângă jalea causată de mórtea fiicei Sale Smaragda, l'aŭ ajuns în Preșmer și bucuriĭ familiare. Așa tocmai în anul și luna, când a repausat Smaragda, i-s'a născut o altă copilă, pe care o găsim însemnată în „protocolum" precum urméză:

Anul Domnului: 1822, *Luna*: Maiŭ. *Dile*: 21. *Din botez s'au dat pruncului nume*: Elisavet. *Numele și polecra părinților pruncului:* Constantin Caracaș doftor ot Bucurescĭ, soția Irina. *Locul, de unde sunt părinții pruncului*: Preșmer, băjenar (emigrant, refugiat. — Red.) *Numele și polecra nașului sĕu a nașii prin care s'au botezat*: Rusa, soția d-lui Nica Diamandi. *Numele și polecra preotului care au botezat*: Nicolae Popovicĭ. *Cu sfântul mir e uns?* — E.

Cine scie, póte tocmai acéstă Elisavetă va fi fost mama neîntrecutului prosator al nostru *Odobescu*, despre care am arătat rêndul trecut după „Portretele" lui Ionescu-Gion, că a fost nepotul doctorului Constantin Caracaș.

* * *

Am visitat și biserica săséscă, care este o zidire fórte interesantă în formă de cruce și a fost zidită la 1343. Biserica e încunjurată de ziduri gróse, între carĭ se refugiau Sașii în timpurĭ de rĕsboiŭ. Servitorul bisericei m'a condus în galeriile, de unde se apărau Sașii contra dușmanului îndreptându-șĭ armele pe găurile făcute anume spre acest scop. Alte deschidĕturĭ verticale serviau, după cum spunea ciceronele meu, pentru a turna apă fierbinte pe asediatorĭ. Ca sĕ pătrundĭ până în curtea bisericei, trebuia sĕ trecĭ prin 12 porțĭ, din carĭ până în diua de astădĭ s'au păstrat mai multe Pe partea interióră a zidurilor, alăturea cu galeriile, sunt mai bine de 600 de cămărĭ, unde îșĭ aședau Sașii provisiunile, pentru ca sĕ pótă eventual resista timp mai îndelungat. O fortăréță în tótă puterea cuvêntului. Cămările acestea se întrebuințéză până în diua de astădĭ pentru aședarea de provisiunĭ: carne de porc afumată, cereale etc.

Am regretat, că cu acésta ocasiune n'am putut visita și colecția de odăjdii, potire și alte odóre bisericescĭ, ce se păstréză aicĭ de pe timpul de dinainte de reformațiune.

La venerabilul paroch octogenar Al. Frateș am vĕdut mai multe protocóle și registre conținênd diferite circulărĭ și însemnărĭ, încecepênd încă de pe la 1760. Material bogat de esploatat.

O di frumósă de vară ne-a favorisat acéstă escursiune. Atât eu, cât și societatea plăcută, al cărui óspe am fost, vom păstra cele mai dulcĭ suvenirĭ despre visita nóstră la Preșmer.

Delaletca.

a întări amiciția sêrbo-bulgară, și va combina un acord spre a combate elementele de agitație și turburare din Macedonia, mai ales în Vechea-Serbie. Apoi Daneff va învita în mod formal Serbia sĕ asiste la serbările de la pasul Șipca. Acéstă visită a lui Daneff rĕspunde la dorința Rusiei, care voesce o strînsă amiciție sêrbo-bulgară.

Deraiarea unui tren în Bucovina. O telegramă din Cernăuțî (Bucovina) anunță, că trenul postal cu Nr. 314 a deraiat între stațiunile Hlibocka și Czerepkut. Opt vagóne de pasagerî și două de ambulanță postală au fost sfărîmate; 17 călĕtorî au fost rănițî, între carî 3 de mórte. Trei împiegațî postalî au fost de asemenea rănițî, unul e pe mórte.

Câțî Românî sunt în Egipt. După o statistică făcută de curênd, se află în Egipt 2000 Românî, carî sunt meseriașî, comercianțî séu funcționarî. Cei mai mulțî Românî se află la Alexandria în număr de 700, la Cair sunt 500, ér în orașele Suez, Port-Said, Tanta, Masurah etc., cam la vr'o 190 și ceva în fie-care. Comerciul dintre România și Egipt representă aprópe 2 milióne lei anual.

Himen. D-l Valer *Vîrv* își va celebra cununia cu d-șóra Maria *Macaveiu* Duminecă în 31 August la orele 3 p. m. în biserica gr. cat. din Archiud.

Mórte subită. Adĭ nóptea pe la unspre-dece, un cetățên german al orașului nostru, din causa unei bóle de inimă de care suferea mai de mult, a cădut pe str. Orfanilor și cu tóte îngrijirile date în pripă de trecĕtorî și de un doctor, care sosi mai târdiu, își dete sufletul în brațele nevestei sale. Il chema Wilhelm Mayer și era musicant de profesie în orchestra d-lui Krause, care concertase cu puțin mai înainte la cafenéua Neustädter. Cadavrul a fost transportat la spital.

Armata bulgară. Diarul *„L'Echo de Paris"* spune, că în cas de rĕsboiŭ, Bulgaria ar avé 126 mii ómenî de trupe active, 20 mii cai și boi, 430 tunurî și 6000 furgóne. Reservele pot da 82 mii de ómenî, 15 mii de cai și 3000 furgóne. Armata bulgară este în curent cu cele mai recente progrese realisate în marile armate europene, ea are secțiunî de bicicliștî, de telegrafie electrică și optică. O parte din materialul ei de artilerie este furnisat de uzina francesă Creuzot.

Luptă cu o bandă bulgară. Se telegrafézá din *Sofia*, că o bandă de 65 de indivicĭ, comandată de Stoianoff, a luptat cinci ore cu trupele turcescî, aprópe de Gradsko, în Macedonia. Banda s'a încercat sĕ arunce în aer cu dinamită podul dintre Gradsko și Wales. Fiind încunjurată, a isbutit sĕ scape, aruncând bombe. Șépte bandițî au fost omorîțî și 14 rănițî. Stoianoff a fost de asemenea grav rănit perdênd și două degete de la mâna stângă. Dintre Turcî au cădut 22 de morțî și 50 de rănițî.

Ce e bun, nu e scump. Se atrage atențiunea on. public strĕin, că la cumpĕrăturile ce le face, sĕ aibă în vedere firma *M. L. Laszlo succesor Iuliu Popp*, têrgu Inului 29. Piața Francisc Iosif, unde se vînd cu prețurĭ reduse toțî articulii de seson.

Dela comitetul administrativ al comitatului Brașov.

Sĕptĕmâna trecută comitetul administrativ al comitatului Brașov și-a ținut adunarea ordinară pe luna August.

Din raportul, ce l'a presentat medicul primar vedem, că luna trecută au fost 188 decese, din carî în Brașov 70.

Din bólele contagióse raportul relevéză anghina difterică, scarlatina și pojarul, dintre carî acest din urmă a fost epidemic în Brașov și Cristian.

In ce privesce curățenia publică, Brașovul lasă încă mult de dorit și numai prin canalisare se va puté pune capĕt miseriilor actuale.

Alimentele au fost mai de multe-orî visitate. In Brașov s'au confiscat 58 bucățî de salam stricat, ér în Hĕrman s'a confiscat bere stricată.

In Satulung apa din apaductul cu țevî de lemn a fost fórte rea. In Bacifalu lucrările apaductului în curênd se vor termina. In Feldióra a fost în anchetă un inginer specialist de la ministerul agriculturei cu scop de a organisa introducerea apei potabile, aicĭ însĕ introducerea unui apaduct corĕspundĕtor ar costa prea mult din causa situației mai ridicate a comunei și a îndepărtării prea marî a isvórelor.

Fabrica de sodă din Codlea a fost visitată, și s'a găsit în ordine.

In Satulung s'a constatat un cas de pelagră, complicată cu alienație.

Sinuciderî au fost 2, înecărî 3.

Din raportul procurorului luăm următórele date:

In arestul tribunalului din Brașov au fost în luna Iulie 111 arestanțî: 102 bărbațî, 9 femei.

Arestanții au câștigat prin munca lor 190 cor. 56 banî, din care 142 coróne 92 banî, partea cuvenită erarului, s'a vĕrsat la percepție, ér 47 cor. 64 banî a fost partea cuvenită arestanților.

Pe teritorul comitatului s'au făcut 39 de arătărî criminale și anume: 12 pentru crime séu delicte contra vieții séu siguranței corporale, 17 contra averii, 6 ultragiu, 1 mituire, 2 referitóre la recruțî și 1 agitare.

Directorul financiar raportéză, că s'au încasat 1) dărî directe: 85.202 cor. 82 b. 2) Taxe militare: 221 cor. 3) Cheltuelî pentru întreținerea bolnavilor 1038 cor. 41 banî. Restanțele la sfîrșitul lui Iulie 435678 cor. 76 banî, la taxele militare: 8156 cor. 54 banî.

Pe teritorul comitatului au funcționat 2 fabricî de spirt. Atreia n'a funcționat. Fabricile au plătit daré: 131.002,20 cor. dare suplementară pe spirt: 14555.80 cor. Total: 145,558 cor.

Berării au fost trei, carî au produs 2768.24 hectolitri de bere, după care s'a plătit 34.953 cor. 86 banî dare.

Accisele pe vin și carne sunt asigurate pe anul acesta în suma de 243.671 cor. 70 banî. Din darea de consum și debit de bĕuturî și bĕuturî spirtóse prescrisă se vin la rĕscumpĕrare 227.373 cor. 68 b., la arendare 11.643 cor. 15 banî. Ca taxă pentru debit de bĕuturî s'a preliminat pe acest an 32.512 cor.

S'a dat licența de beuturî luna trecută la 8 inșî, ér de la 5 inșî li-s'a revocat.

Licența de a vinde tutun s'a dat la 9 persóne, sare la 3, timbre la 2. S'a revocat licența de tutun de la 5, licența de sare de la 1, de timbre de la 1.

Numĕrul contravențiilor descoperite contra erariului a fost de 22.

Sub titlul de alte imposite erariale s'au încasat 525.850 c. 82 b.

Inginerul raportéză, că șoselele și drumurile au fost în stare bună.

Lucrările pe șoseaua municipală Zizin-Buzĕu s'a început la 6 August.

Despărțĕmêntul „Zêrnescĭ" al Asociațiunei.

Onorată Redacțiune! Cetind în diarul d-v. raportul despre decursul adunării ținută în 10 August c. de despărțĕmêntul *„Bran"* al Asociațiunii pentru literatura rom. și cultura poporului român, și sciind că acest despărțĕmênt este numai de curênd înființat și că mai înainte comunele brănene erau grupate în același despărțĕmênt cu fruntașa comună *Zêrnescĭ* din apropiere, mi-a venit în minte discuția diaristică purtată înainte cu câțĭ-va anî în jurul activității acestui despărțĕmênt. In acea discuție se susținea dintr'o parte, că indiferentismul Brănenilor este causa că despărțĕmêntul II (Bran) al Asociațiunii nu desvóltă destulă activitate. Cele ce au urmat de atuncĭ ne sunt dovadă, că acusa de indiferentism adusă Brănenilor nu a fost intemeiată. De când cele 10 comune brănene s'au rupt de Zêrnescĭ și s'au constituit sub directoratul d-lui Ioan cav. de *Pușcariu* în despărțĕmênt deosebit, de atuncĭ acolo treburile Asociațiunii merg regulat, adunările despĕrțĕmêntului se țin an de an și sunt tot-déuna însoțite de esposițiunî economice-industriale. Astfel a fost și adunarea din 10 Aug. a. c. rĕușită din tóte punctele de vedere, ceea-ce dovedesce, că inima veteranului Ioan de Pușcariu este tot tînĕră și însuflețită pentru causele de cultură ale poporului nostru.

In același timp cu durere am observat, ca la Zêrnescĭ nu se mai lucréză nimica în agrul binecuvêntat al Asociațiunii.

Despĕrțĕmêntul *„Zêrnescĭ"* de câțĭ-va anî de dile, dela separarea Brănenilor este mort. Nicĭ adunărî generale, nicĭ ședințe de comitet nu se mai țin, ba nicĭ chiar comitet nu mai esistă. Și décă aceste recerințe formale nu se îndeplinesc, de sine înțeles, că activitate în fond este cu atât mai puțină. Escepție onorabilă forméză numai agentura din *Tohanul-vechiŭ* în frunte cu preotul *Brumboiu*, care nu a voit sĕ închine cu totul stégul culturii poporului român pe teritoriul despĕrțĕmêntului zêrnescean.

Ce sĕ fie óre causa acestei neactivitățĭ, acestui regres a unei comune românescĭ, atât de bogată, atât de mare și odinióră atât de falnică? Sĕ se fi sleit óre cu totul puterile acestei comune, din sînul căreia s'au ridicat o pleiadă întrégă de bărbațî până la cele mai înalte demnitățĭ civile și bisericescĭ? Óre gloria trecutului sĕ nu pótă turna putere de viéță în sufletele generației de acum?

Noi scim, că la Zêrnescĭ și astădĭ trăesc bărbațî inteligențĭ, cu inimă și cu dare de mână, capabilĭ de a interprinde orĭ-ce acțiune culturală românéscă. Ce le lipsesce acestor bărbațî chemațî sĕ conducă afacerile culturale, școlare, bisericescĭ, economice și politice a 3500 de Românî — causa stărilor triste din fruntașa comună Zêrnescĭ, — este că nu au ambițiunea aceea corectă și priceperea aceea seriósă, de a-șĭ întocmi viéța și faptele lor așa, ca din ele sĕ iasă în același timp și deopotrivă folóse pentru sine înșișĭ și pentru obștea cea mare. Sĕ lase fruntașii comunei Zêrnescĭ la o parte falsele ambițiunĭ și sĕ crédă cu tărie, că promovarea binelui obștesc însemnéză promovarea binelui unuia fiesce-căruia dintre fruntașĭ! Atuncĭ indiferentismul de sine se va lĕpĕda și trândăvia, negligența ca praful se vor scutura. Și décă e lipsă de ómenĭ de muncă, creezo-șĭ Zêrnescenii, că au de unde și cu ce! E timpul cel mai critic acela prin care trece acum comuna Zêrnescĭ, — sĕ nu se piardă vremea cu cumpĕnitul jertfei, ce trebue adusă!

In special, ce privesce activitatea despĕrțĕmêntului Asociațiunii, zêrnescenii sĕ nu mai stea pe gândurĭ și sĕ nu aștepte, ca cei din comitetul central de la Sibiiu sĕ le trimită comisar, care sĕ-i mântuéscă.

P.

Avis.

Adunarea despĕrțĕmêntului *Blaș* al *„Asociațiunii"*, și petrecerea anunțată cu acea ocasiune, din cause momentóse *se amână pe 7 Septemvrie st. n. 1902*. Participanții sunt de nou rugațĭ a se anunța cel mult până în 1 Septemvrie.

Tiur, în 16 August 1902.

Comitetul arangeator.

Literatura.

Au apărut:

Rĕsplata pĕcătosului, piesă de Crăciun în trei acte, prelucrată după A. Oppitz de Ioan *Baciu*, preot în Șoimuș (Nagy-Sajó, comit. Besztercze Naszód) Un esemplar broșat trimis franco prin poștă 30 banĭ, 12 esemplare 1.80 cor. Baciu dice în apelul sĕu, prin care invită publicul la procurarea piesei, următórele: „Ca sĕ putem stîrni în popor gustul pentru teatru, trebue sĕ începem mai întâiŭ cu representarea unor piese religióse, spre a convinge poporul, că teatrul nu e o simplă comedie, precum și-l închipuiesc unii, ci el este una dintre cele mai însemnate instituțiuni culturale în viéța popórelor și afară de biserică și șcólă nu-ĭ altă instituțiune culturală, care sĕ pĕtrundă așa direct în sufletul ómenilor, ca teatrul."

„Isvorul precestei séu minunile de la Lourdes," o mică scriere poporală de Ioan *Baciu*. Prețul 20 banĭ.

„Carte de compunere" pentru școlele primare în două cursurĭ concentrice, întocmită pe basa noului plan ministerial de învĕțĕmênt, de Iuliu *Birou* învĕțător. Cursul I. (clasele III și IV). Prețul 50 banĭ. Se póte procura de la autor în N. Tikvány n. p. Kakova. Autorul ne comunică, că *la 15 Septemvrie a. c*, va apare și cursul II (clasele V și VI).

Petrecerĭ.

Tinerimea academică din comitatul Solnoc-Dobâca va da în reduta din Gherla la 28 August st. n. un bal. Intrarea, de persónă: 2 coróne, o persónă în familie 1.60 cor. Galeria 3 cor. Inceputul la órele 8 séra. In comitetul aranjator vedem ca președinte pe d. Dr. Vasile Romonczai, v. președinte Corneliu Rusu, secretar Iuliu Pordea, casier Iosif Boca, controlor Augustin Ciceoanu și 46 de tinerĭ arangerĭ. Contribuirile se vor publica. Venitul este destinat pentru ajutorarea bisericei gr. cat. din Gherla.

Petrecere de vară în M.-Uióra. La 28 August se va da o petrecere de vară în pavilionul erarului (Liget). Venitul este destinat pentru înființarea unui cor la biserica din localitate. Intrarea de persónă: 1.60 cor., de familie 4, respective 5 coróne. Contribuirile se primesc cu mulțumire și se vor publica. De ale mâncării trebue sĕ se îngrijéscă óspeții. Președintele comitetului e: Dr. Sebastian Radu, cassier: Dr. Aurel Sava, secretar: I. Rusu, controlor: Chirilă Curta. In comitet mai sunt 27 tinerĭ.

Petrecere în Gurghiu. Tinerimea română din jurul Gurghiului va da un bal la 28 August în sala hotelului „Pomul verde" din Gurghiu. Intrarea de persónă 1.20 cor., de familie 2.40 cor. Venitul se va oferi în favorul *„mesei studenților"* din Blașiŭ. Contribuirile se primesc cu mulțumire și se vor publica prin diare. Óspeții trebue sĕ-șĭ aducă singurĭ de ale mâncării. Comitetul este compus din următórele persóne: Augustin Cioba președinte, Gavrilă Banea v. președinte, I. Dredețeanu și Gheorghe Branea secretarĭ, Iuliu Grama casier, și Iuliu Cioba controlor.

NECROLOG. In diua de 14 August a repausat în Chechiș (Selagiu) preotul deficient **Ioan Pop** în etate de 68 anĭ. Il jălesc: Vasile Pop, protopopul Almașului, Ana măr. Gârboanu, Ecaterina măr. Olariu, Veronica măr. Opriș, ca fiĭ și fiice, Dr. Ladislau Pop, judecător la Tablă, împreună cu soția sa Amalia n. Orbonaș, — ca frate, Veronica Pop n. Olar, Gheorghe Olariu, Vasile Opriș, Gheorghe Gârboan ca noră și ginerĭ, precum și numeroșĭ nepoțĭ.

— **Carolina Orbonaș** n. Marinovicĭ, vĕduva fostului advocat Mih. Orbonaș de Vajda Hunyad, a rĕposat în 15 August în Reghinul-săsesc în etate de 64 anĭ. O jălesc: Maria Schwarz n. Marinovicĭ, vĕduvă de colonel, Niculae și Eugen Marinovicĭ, ca soră și frațĭ; Cornelia Marinovicĭ n. Datco, Elena Marinovicĭ n. Munteanu, ca cumnate; Carol Schvarz, căpitan, împreună cu soția și numeroșĭ nepoțĭ.

Sosițĭ în Brașov.

Pe diua de 16 August 1902.

H. Pomul verde: Astian, Ibașfalĕu; Kremer, Scherl, Budapesta; Antonescu, Craiova; Lipon, căpitan, Păcleanu, diplomat, Bucurescĭ,

H. Europa: Rösler, Komlós, Viena; Engelhard, Miersdorf; Grün. Dej; Deutsch, Csicsáky, Budapesta; Vlădescu, comerciant, Pitescĭ; Brăcăcescu, Buștenĭ; Dobrescu, architect, Ionescu, paroch, Bucurescĭ.

H. Bucurescĭ: Steinhardt, Meissl, Tausinger, Budapesta; Brunner. H. Aszó, Beer, Gutt, Vogelhut, Viena; Brand, Sinaia; Eskonatz, Dimitrescu, Feier, Hornstein, Adjukievitz, Einhorn, Bozocescu, Bucurescĭ.

H. Grand: Majĕr, Kassai, Bucurescĭ.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Cursul la bursa din Viena.

Din 14 August n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	121.20
Renta de coróne ung. 4%	98.—
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	119.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	100.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	118.80
Bonurĭ rurale ungare 4%	97.50
Bonurĭ rurale croate-slavone	98.—
Impr. ung. cu premii	203.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	162.50
Renta de argint austr.	101.90
Renta de hârtie austr.	101.75
Renta de aur austr.	121.65
Losurĭ din 1860.	152.30
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	15 90
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	728.75
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	685.—
Napoleondorĭ	19 05
Mărcĭ imperiale germane	116.97½
London vista	239.75
Paris vista	95.17½
Rente austr. 4% de coróne	99.95
Note italiene	94.05

Cursul pieţei Braşov.

Din 15 August n. 1902.

Bancnot rom.	Cump.	18.90	Vênd.	18.94
Argint român.	„	18.80	„	18.88
Napoleond'orĭ.	„	19.04	„	19.07
Galbenĭ	„	11.20	„	10.30
Ruble Rusescĭ	„	2.54	„	—.—
Mărcĭ germane	„	117.25	„	—.—
Lire turcescĭ	„	21.40	„	21.50
Scris fonc. Albina 5%		101,—	„	102.—

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 12 August n. de 44,658 capete, la 12 August au intrat 1179 capete şi au eşit 421 capete, rĕmânênd la 15 August n. un numĕr de 45,416 capete.

Se notéză marfa unguréscă: veche grea dela 104—106 fil. tînĕră grea dela 112—113 fil., de mijloc dela 110—112 fil. uşóră dela 110—112 fil. — Sêrbéscă: grea 110—112 fil., de mijloc 109—110 fil., uşóră 106—108 fil. kilogramul.

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 12 August. 1902

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilograme dela	pănă la
Grâu Bănăţenesc	80	7.30	7.40
Grâu dela Tisa	80	7.25	7·45
Grâu de Pesta	80	7.20	7.45
Grâu de Alba regală	80	7.20	7.35
Grâu de Bácska	80	—	.—
Grâu unguresc de nord	80	.—	.—
Grâu românesc	80	--	.—

Seminţe vechĭ orĭ noue	Soiul	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilograme dela	pănă la
Sĕcara		70—72	6.05	6.20
Orz	nutreţ.	60—62	5.85	5.95
Orz.	de rachiu	62—64	5.25	5.40
Orz	de bere	64—66	5.15	5 25
Ovĕs		——	.—	—
Cucuruz	bănăţén	75	.—	—
Cucuruz	alt soiu	73	—.—	—.—
Cucuruz	„ „			
Hirişcă			4.50	5.—

Producte div.	Soiul		Cursul dela	până
Sâm. de trifoiu	Luţernă ungur.	Preţul per 100 de chilograme	—.—	—.—
„	„ transilvană		—.—	—.—
„	„ bănăţénă		—.—	—.—
„	„ roşiă		—.—	—.—
Ulei de rapiţă	rafinat duplu		— —	—.—
Ulei de in			—.—	—.
Unsóre de porc	dela Pesta		68.—	68.5
„ „	dela ţéră		—.—	—.—
Slănină	svêntată		59. —	59.50
Prune	din Bosnia		62 —	62 50
„			—.—	—.—
Lictar	Slavon şi Serbia		—.—	—.—
„	din Serbia în s.		—. —	—.—
Nucĭ	slavon nou		—.	—.—
Gogoşĭ	sêrbesc		—.—	—.—
„	din Ungaria		—.—	—.—
Miere	unguresci		—.—	—.—
„	serbescĭ		.—	—.—
Céră	brut		—.—	—.—
Spirt	Drojdiuţe de s.		—.—	—.—

Nr. 6249—902.

PUBLICAŢIUNE.

referitóre la consemnările pentru statorirea dării de căştig cl. III a aruncului general asupra dării de venit şi a taxelor pentru liberarea de miliţie pe anul 1902.

Se face cunoscut, că Direcţiunea financiară reg. ung. din loc a pregătit şi ne-a şi trimis spre publicare *consemnările pentru statorirea dărilor pe 1902*, consemnate mai jos, anume:

a) consemnările pentru darea de câştig cl. III cu Nr. 31.500—1902, lângă care sunt puse şi contribuirile pentru fondul bolnavilor din ţară;

b) consemnările arunculni general după darea de venit cu Nr. 14673—1902; în fine,.

c) consemnările taxelor pentru liberarea de miliţie.

Tóte acestea consemnărĭ sĕ află espuse în localul perceptoratului orăşenesc, unde fie-care contribuabil le póte lua în vedere timp **de 8 ḑile, adecă dela 16 pănă la 23 August 1902**, totdeauna **înainte de amiaḑĭ dela 8—12 oare**.

Eventuale reclamaţiunĭ în contra aruncului general după darea de venit şi în contra taxei pentru liberarea de miliţie sunt a-se presenta la subscrisul oficiŭ în timp **de 8 ḑile, adecă pănă la 23 August** a. c. adresate către Comitetul administrativ al Comitatului Brassó.

Acest termin de reclamaţiune are valóre pentru *toţĭ acei contribuabilĭ, carĭ în anul precedent deja au fost supuşĭ aruncului general* după darea de venit séu *taxei pentru liberarea de miliţie.*

Er acele părţĭ, carĭ în anul curent sunt taxaţĭ *pentru prima-oară* de-a plăti aruncul general după darea de venit, au sĕ şĭ înainteze reclamaţiunile *la comitetul administrativ comitatens* şi privitor la taxele de liberare dela miliţiă la direcţiunea financiară reg. ung. în termin de 15 ḑile, dela data înscrierei aruncului general, séu pentru eliberarea de miliţie în cărticelele pentru taxă militară.

Reclamaţiunile în contra dării de venit cl. III sunt supuse terminelor fixate în §§-ii 26 şi 27 ai art. de lege XLIV din 1882.

După-ce în modul acesta pe anul 1902 tóte soiurile de dare sunt deja prescrise de aceea, pentru a-se induce dările în cólele seu cărticelele de dare a fie-cărui contribuabil, sĕ provócă toţĭ contribuabiliĭ comunei orăşenescĭ Brassó a-şĭ presenta la acest oficiŭ de dare orăşenesc cólele séu cărticelele lor de dare în timpul **dela 16 pănă la 30 August** a. c. Provocăm pe contribuabilĭ sĕ nu întrelase acéstă presentare, căci cei negligenţĭ vor fi pedepsiţĭ.

Brassó, în August 1902.

Nr. 629 2—3 *Perceptoratul orăşenesc.*

PUBLICAŢIUNE

11683/902.

S'a constatat, că în numĕróse grădinĭ de pomĭ din Blumĕna se află păduchele roşu, care este fórte stricăcios pomilor.

In sensul ordinului prea înalt al Ministrului de agricultură Nr. 9679/1899. IV—3 fiecare proprietar de grădină are datorinţa a stêrpi în modul cel mai temeinic acest insect păgubitor; este decĭ datorinţa fie-cărui proprietar a se apuca numai decât pe stêrpirea aceluia şi a continua cu aplicarea mijlócelor de stêrpire până când observă, că l'a stîrpit cu desĕvîrşire din grădina sa.

In contra acelor proprietarĭ de grădinĭ, carĭ nu se apucă numai decât de stîrpirea acestui insect păgubitor, séu carĭ sunt negligenţĭ şi nepăsătorĭ la întrebuinţarea mijlócelor de stîrpire, de cumva ar desconsidera aceste disposiţiunĭ, am fi necesitaţĭ sĕ aplicăm disposiţiunile §-lui 95 al Art. de lege XII din 1894 şi a pune noi înşine la cale curăţirea grădinilor pe spesele proprietarilor.

Spre a promova acéstă stîrpire în mod raţional, am dat ordin grădinariului orăşenesc, sĕ comunice proprietarilor de grădinĭ, carĭ se adreséză la dênsul, atât mijlócele cu care, cât şi modalitatea după care este a se face stîrpirea.

Brassó, în 7 August 1902

1 2.(604) *Magistratul orăşenesc.*